109779 - Fıtır sadakasını iki farklı yiyecekten vermek

Soru

Bir sa’ (3 kg.) ölçüsünde olan fıtır sadakasını, iki farklı yiyecekten vermek caiz mi?

Detaylı cevap

Allah’a hamd olsun.

Alimler, fıtır sadakasını iki çeşit yiyecekten verilmesi konusunda iki farklı görüş bildirmişlerdir:

Birincisi: Geçerli olmadığıdır. Bu görüşe Şafii ve İbn Hazm el Zahiri katılmıştır. Zira delillerin zahirine uymuşlardır. Fıtır sadakasıyla ilgili delillerde belirli yiyecekten bir sa’ olarak belirtilmiştir. Şayet bir yiyecekten yarım sa’ diğer yiyecekten yarım sa’ verilirse bile gerekli bir sa’ verilmemiş olur.

Nevevi Rahimehullah şöyle dedi:

İmam Şafii, Şirazi ve diğer mezhep alimleri şöyle dedi: nasıl ki yemin kefaretinde beş kişiye yemek yedirmek ve beş kişiyi giydirmek caiz olmadığı gibi fıtır sadakasını iki farklı yiyecekten vermek geçerli değildir. Çünkü hadislerde buğday vb. yiyeceklerden bir sa’ verilmesi emredilmiştir. Bunu yapmadığı takdirde emri yerine getirmemiş sayılır. Aynı şekilde yemin kefaretinde on yoksulu yedirmek veya giydirmek emredilmiştir. Şayet beş kişiye yedirip beş kişiyi giydirirse emri yerine getirmemiş sayılır. (el Mecmu 6/98-99, Muğni el muhtaç 2/118, Tuhfetul muhtaç 3/323)

Sa’ın bir miktarını arpa diğerini hurma olarak vermek geçerli değildir. Bunun parasal değerini vermek te geçerli değildir. Hadiste farz edildiği gibi davranmak gerekir.

İkincisi: Hanefi ve Hanbelilerin görüşüne göre caiz olup geçerli olmasıdır. Zira bu konuda sa’ın amaç olan manasına itimat etmişlerdir. Verilen miktar bir sa’ olduktan sonra içeriği önemli değildir. Yeter ki yoksulun ihtiyacını karşılasın, nefisleri temizlesin ve sadaka verilmesi hasıl olsun.

İbn Recep el Hanbeli şöyle dedi:

İki şeyin arasında seçenek verilip ancak her iki çeşidin sadece yarısını verme imkanına sahipse bunu yapması caiz mi?

Cevap: Yemin kefareti için beş kişiyi yedirir ve beş kişiyi giydirirse meşhur olan görüşe göre caiz olup geçerlidir. Aynı şekilde fıtır sadakasını iki farklı yiyecekten verirse mezhep görüşüne göre caizdir. Ancak meşhur olmayan bir görüşe göre bu caiz değildir. (el Kavaid el fıkhiye 101-s. 229) (el insaf 3/183, Haşiye ibn Abidin 2/365)

Sonuç olarak bizler İmam Şafiinin görüşünü tercih ediyoruz. Zira bu şekilde sünnetin görünüşüne tabi olmuş oluruz. Çünkü Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem fıtır sadakasını arpadan bir sa', hurmadan bir sa'….. olarak farz kılmıştır. Sahabeler bu şekilde sadakalarını verirlerdi. Her kim bir sa' olan sadakayı farklı ürünlerden verirse Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem emrini yerine getirmemiş sayılır.

En iyisini Allah bilir.